

Zkoumá ryby v nádržích. Dostal za to cenu

Oceněný vědec Tomáš Jůza z Českých Budějovic chodil v dětství chytat ryby. Teď se jimi zabývá také a za jejich výzkum získal cenu pro vědce do 35 let. Foto: Marek Podhóra, MAFRA

Ludmila Mlsová
redaktorka MF DNES

ČESKÉ BUDĚJOVICE Sehnat Tomáše Jůzu, čerstvého laureáta Prémie Otto Wichterleho, není snadné. Mladý vědec z českobudějovického Biologického centra Akademie věd ČR trávil od jara do podzimu nejvíc času na lodi na českých či zahraničních nádržích a jezerech, kde zkoumá rybí populace.

„Ryby mají obrovský vliv na kvalitu vody. Proto chtějí správci vodárenských nádrží vědět, jaké v nich jsou rybí obsádky. Pokud zjistíme,

že je tam hodně plevelných druhů, což jsou u nás plitce, cejni či oukleše, doporučujeme jim třeba vysazování dravců, kteří nežádoucí druhy eliminují,“ říká Tomáš Jůza.

Plevelné ryby se třeba jako pampelišky v trávníku rychle množí a vyžírají zooplankton. Ten však výrazně omezuje rozvoj vodního květu, protože se sám živí řasami a sinicemi. „Když plitce a cejni zooplankton výrazně redukují, nemá kdo redukovat řasy a sinice a voda je zelená. Samozřejmě to záleží i na největším přísunu živin do nádrže. Pokud jich tam přitéká hodně, ani ryby s tím nic neudělají,“ vysvětluje

je urostlý muž sportovní postavy, který se v kondici udržuje squasem, jízdou na kole a lyžováním.

Ve svých 35 letech patří Tomáš Jůza mezi špičkové hydrobiology. Jeho hlavním oborem je studium ekologie plůdky ryb v přehradních nádržích a jezerech.

„Plůdkem ryb rozumíme ryby v prvním roce života. Zabýval jsem se především navržením principů pro průzkum plůdky ryb v těchto vodách, které dosud chyběly. Proto jsme museli napřed vyvíjet metody, kterými bychom byli schopni plůdky odlovovat a zjišťovat, s jakou přesností naše odhady odpoví-

dají realitě,“ popisuje budějovický rodák a otec 3,5letého syna Adama.

S kolegy v týmu se inspirovali z mořských metod a přizpůsobili vlečné sítě pro sladkovodní nádrže. Navrhli rozměry, design a velikosti ok pro rybí dorost a později i pro dospělé ryby, kde musí být sítě daleko větší. A potřebovali silnější lodě, aby tyto sítě utáhly.

Tým vědců Biologického centra ze skupiny ekologie ryb a zooplanktonu nejpodrobněji zkoumá nádrž Římov. Jezdí ale po celé republice, zkoumá třeba i rybí život v zatápěných důlních jamách na severu Čech. S výzkumnými loděmi však

vědci křižovali i Nesiderské jezero v Rakousku, jezero Werbellin v Německu, nádrže na Máze v Nizozemsku či tropické vody v Portoriku.

Novou výzvou jsou nepůvodní druhy ryb. „V Holandsku jsme zjistili, že se v nádržích výrazně změnila rybí obsádka. Dostaly se tam nepůvodní druhy ryb, především hlaváč černoústý, a vytlačují druhy původní,“ upřesňuje laureát Prémie Otto Wichterleho, který s pokorou říká: „Cenu jsem sice dostal já, ale tuto práci nejde dělat v jednom. Vždy je to týmová práce a děkují kolegům. Je to bezva parta lidí. Sít člověk sám neutáhne a ryby si sám nenaloví.“